

Finansdepartementet

Handläggare: Jonathan Lindgren

Yttrande över (Fi2023/02894) Uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring

Med anledning av rapporten för uppdraget att lämna förslag om organisationsförändring har Villaägarnas Riksförbund valt att avge följande yttrande.

- Förbundet avråder förslaget att slå samman Fastighetsmäklarinspektionen och Konsumentverket.

Bakgrund

Regeringen har utifrån en uttalad ambition att reducera antalet myndigheter gett fem myndighetspar i uppgift att föreslå hur en myndighetsammanslagning dem emellan skulle ske utifrån oförändrade uppgifter och med bibehållen effektivitet och kvalitet.

Villaägarnas Riksförbund har med anledning av förslaget om en sammanslagning och dess förslag landat i ett antal slutsatser.

Konsumentfrågor relaterade till mäklarfunktionen riskerar spädas ut med övriga konsumentfrågor

Fastighetsmäklarinspektionen är en specialiserad myndighet vars branschspecifika fokus har sin egen beskärda kompetens. Att införliva myndigheten i Konsumentverkets betydligt bredare uppdrag ställer FMI:s frågor i konkurrens med övriga konsumentfrågor för till exempel information och vägledning, där Konsumentverkets nuvarande upplysningstjänst redan idag beskrivs som otillgänglig. Det är uppenbart att den specifika mäklarkompetens som idag finns i FMI blir svår att upprätthålla över tid i en myndighet med ett generellt uppdrag kring konsumentfrågor.

Fastighetsmäklarinspektionens särskilda verksamheter blir svåra att införliva i Konsumentverket

Än svårare blir det att införliva Fastighetsmäklarinspektionens särskilda verksamheter i en gemensam myndighet. Disciplinnämnden hos FMI har uppdraget att utveckla god fastighetsmäklarsed och ansvarsutkräva mäklarkåren. Nämnden spelar en omistlig roll för fastighetsmäklarbranschen och beskrivs i rapporten bli en "udda fågel" hos Konsumentverket.

I synnerhet tillsynen gentemot penningtvätt i mäklarbranschen är en kunskap som riskerar att gå förlorad över tid i en sammanslagen organisation. Idag finns en väl utvecklad övervakning av mäklarföretagen som vuxit fram i samverkan mellan bransch och myndighet. Tillsynsarbetet ger också resultat med utfärdade sanktionsavgifter även i närtid. Att arbetet fungerar skarpt bör verka avskräckande för kriminella pengar som söker möjligheter. En sänkt gard för återuppbyggnad av en organisation riskerar emellertid att bjuda in kriminella element att etablera sig.

Skattebetalarna slipper finansiera Fastighetsmäklarinspektionen lokalkostnader med nuvarande ordning

Fastighetsmäklarinspektionens nuvarande finansiering görs av mäklarbranschen. Med detta kommer också ett kvalitetsutkrävande där det är nära mellan myndighetsutförandet och dess finansiärer. Frågan "vad får jag för pengarna" hörs idag hos myndigheten. Regeringens breda ambition att slå samman myndigheter och åstadkomma besparingar för skattebetalarna kommer inte infrias. Tvärtom ökar bördan på skattekollektivet när finansieringen av FMI:s del övergår från mäklarbranschen till skattebetalarna.

Potentiella besparingar motverkas eller infrias inte

Av de besparingar som konkretiseras förväntas uppsagda FMI:s lokaler innebära en besparing på 1,5 mkr årligen. Förutsatt att Konsumentverkets lokaler sväljer personaltillskottet på ett ändamålsenligt sätt och inte behöver utökas. Besparingens start är beroende av utträdestiden ur FMI:s lokaler, en lång uppsägningstid uppskjuter den faktiska besparingen ytterligare.

Kostnaderna för IT spås på sikt minska. Initialt lär emellertid denna kostnadspost vara omfattande, med eventuella uppsägningstider av avtal som ytterligare tröskel för besparingen. Den nya huvudmannens systemstöd och e-tjänster behöver anpassas till behoven FMI har, ett utvecklingsarbete som riskerar svälja mycket av de administrativa synergivinster som utmålats. Därefter kvarstår upprätthållandet av en specifik infrastruktur som behövs för de uppgifter som utförts av FMI. Rapporten nämner särskilt att Disciplinnämnden har särskilda administrativa behov.

Utredningen anger personalbesparingarna som mycket svåra att uppskatta. Med ett oförändrat uppdrag för FMI bör de personella förändringarna i fråga om tjänster bli

marginella. Däremot är risken överhängande för att värdefull kompetens i nuvarande FMI går förlorad.

Sammantaget gör Villaägarnas Riksförbund bedömningen att Fastighetsmäklarinspektionen inte bör slås samman med Konsumentverket.

En bostadsaffär beskrivs återkommande som "livets största affär" och dagens sedan lång tid etablerade ordning är betydelsefull för att upprätthålla en god fastighetsmäklarsed.

Med vänliga hälsningar,
Villaägarnas Riksförbund

Helena Thybell
Förbundsdirektör